

samen werkt.

Partos Gedragscode

oktober 2012

inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Duurzame maatschappijontwikkeling	4
2 Professionele organisatie	5
3 Communicatie en fondsenwerving	7

Inleiding

De leden van Partos zijn professionele organisaties actief in Internationale Samenwerking. Hun activiteiten spelen zich zowel hier als in andere landen of op mondiaal niveau af, en maken deel uit van de taken van maatschappelijke organisaties zoals die zijn verwoord in de Partos Basisvisie “Toekomst in Ontwikkeling” (zomer 2011). Om de door de lidorganisaties zelf geformuleerde doelen optimaal na te streven, willen zij hun organisaties (in)richten naar gezamenlijk benoemde waarden. Voor alles wat in deze Code staat beschreven geldt dat het is geformuleerd vanuit het belang voor effectieve ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast is ook het maatschappelijk vertrouwen in de wijze waarop de bij Partos aangesloten organisaties zijn ingericht en hun activiteiten uitvoeren, zowel voor de branche als geheel als voor de individuele leden van groot belang. Een gedragscode die de waarden weergeeft volgens welke de lidorganisaties van Partos willen handelen, is daarbij een essentieel instrument.

De vorige gedragscode van Partos, vastgesteld in april 2006, was volgens de leden in 2009 toe aan een aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen in de sector en in de maatschappij. Sindsdien is geprobeerd om de VFI, branchevereniging voor grotere fondsenwervers, ertoe te bewegen aan een gezamenlijke code te werken. Helaas is dit niet mogelijk gebleken door omstandigheden binnen VFI en SBF, de zogenaamde “Samenwerkende Branchevereniging Filantropie” die vervolgens in 2011 een convenant met het Kabinet Rutte tekende waarin zij zich committeert om eind 2013 met een gedragscode te komen. Hoewel deze code formeel niet voor Partos noch voor de overgrote meerderheid van de leden van Partos zal gelden, zou Partos ook hierin graag gezamenlijk optrekken. Aangezien daartoe op dit moment geen ruimte lijkt te zijn en om de leden niet vier jaar te laten wachten op inwilliging van hun verzoek om een geactualiseerde code, is ervoor gekozen om toch zelfstandig deze nieuwe gedragscode op te stellen, specifiek voor de particuliere IS-sector. Deze kan eind volgend jaar

als basis dienen voor samenwerking met SBF op dit gebied, mocht daar alsnog ruimte voor komen. Om stapeling zoveel mogelijk te voorkomen wordt in deze gedragscode daar waar relevant expliciet verwezen naar (specifieke onderdelen van) andere, reeds geldende codes, regelingen of normen. Denk hierbij aan nationale normen als CBF of de Code Wijffels, maar ook aan de Istanbul Principles en de uitwerking daarvan in het International Framework for CSO Development Effectiveness. In de slotverklaring van het vierde High Level Forum on Aid Effectiveness worden deze beide documenten van het internationaal georganiseerde maatschappelijk middenveld in ontwikkelingssamenwerking, expliciet erkend.

De gedragscode van Partos wordt inclusief een nalevingsprotocol door de ALV vastgesteld en is bindend voor alle bestaande en nieuwe leden van de vereniging. Het nalevingsprotocol wordt, na vaststelling door de ALV onderdeel van het huiselijk reglement van Vereniging Partos. Daar waar voor haar activiteiten van toepassing, geldt deze gedragscode uiteraard ook voor het Partos verenigingsbureau.

Leeswijzer

De tekst geeft algemeen geldende waarden weer die door Partos leden worden onderschreven als basis voor het handelen van de lidorganisaties. Daarnaast zijn er een aantal eindnoten opgenomen. Deze geven een nadere invulling waarnaar de leden zich bij voorkeur zouden kunnen richten bij de naleving van de betreffende bepaling van deze gedragscode. Deze gedragscode pretendeert niet een volledige weergave te zijn van alle aspecten van de onderwerpen zoals die worden behandeld. Het gaat om de beschrijving van die gemeenschappelijke waarden volgens welke onze leden zich willen gedragen.

I. Duurzame maatschappijontwikkeling

1. Duurzame positieve verandering

De leden van Partos:

- a. Werken vanuit beleid dat gericht is op de duurzame werking van hun inzet;
- b. Werken vanuit dit beleid gericht aan samenwerking om duurzame outcomes en impact te realiseren;
- c. Dienen voor alles, in al hun werkzaamheden, de lange-termijn doelen en behoeftes van de groepen mensen waar de interventies zich op richten. Deze werkzaamheden kunnen zich zowel afspelen in het gebied waar deze doelgroepen zich bevinden als bijvoorbeeld op mondiaal niveau¹;
- d. Inventariseren mogelijke negatieve impact voordat zij hun interventies en activiteiten uitvoeren en doen wat mogelijk is om deze negatieve impact te voorkomen;
- e. Houden zich aan de rechten van de mens zoals die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en hebben mede in het kader daarvan bijzondere aandacht voor de kwetsbaren en kansarmen in de gebieden waar zij actief zijn;
- f. Hebben gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes als belangrijk uitgangspunt bij het maken en uitvoeren van beleid;
- g. Houden in hun activiteiten rekening met ecologische duurzaamheid.

2. Local ownership²

De leden van Partos:

- a. Zorgen daar waar mogelijk dat hun partners mede-eigenaar zijn van programma's en projecten en dat hun doelen en behoeftes van hen en hun doelgroepen leidinggevend zijn bij beleidsvorming en vormgeving van deze programma's en projecten;
- b. Maken waar mogelijk gebruik van aanwezige lokale structuren en kennis en versterken daarmee het maatschappelijke middenveld in de landen waar zij actief zijn.

3. Partnerschappen

De leden van Partos streven ernaar dat:

- a. Partnerrelaties³ zijn gebaseerd op gedeelde waarden zoals gelijkwaardigheid, complementariteit, wederzijds respect, vertrouwen, autonomie van de organisatie en gezamenlijke lange termijn doelen, solidariteit en mondiaal burgerschap⁴.
- b. Zowel individueel als gezamenlijk de samenwerkingsrelatie met andere actoren in Internationale Samenwerking versterkt wordt.

-
1. *De leden expliciteren hun benadering, zoals bijvoorbeeld de 'Rights Based Approach'. De VN-definitie daarvan luidt als volgt: "A human rights-based approach is a conceptual framework for the process of human development that is normatively based on international human rights standards and operationally directed to promoting and protecting human rights. Under a human rightsbased approach, the plans, policies and processes of development are anchored in a system of rights and corresponding obligations established by international law."*
  2. *De leden hebben bij voorkeur capaciteitsontwikkeling (het ontwikkelen van het vermogen van mensen, organisaties en samenlevingen om hun eigen zaken succesvol te behartigen) als integraal uitgangspunt in hun ontwikkelingsprogramma's verwerkt. Zij faciliteren endogene capaciteitsontwikkeling van hun partners, dat wil zeggen door hen te steunen bij hun organisatieontwikkeling met aandacht voor de lokale en landenspecifieke context, eigenaarschap en vraagsturing.*
  3. *Partners zijn de personen en / of organisaties waarmee wordt samengewerkt om de onderling overeengekomen doelstellingen te bereiken.*
  4. *Mondiaal burgerschap uit zich in gedrag dat recht doet aan de principes van wederzijdse afhankelijkheid in de wereld, de gelijkwaardigheid van mensen en de gedeelde verantwoordelijkheid voor het oplossen van mondiale vraagstukken.*

2. Professionele organisatie

1. Professionaliteit en Effectiviteit

De leden van Partos:

- a. Zetten hun beschikbare middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in;
- b. Streven continu naar het verbeteren van de eigen capaciteiten om de missie te realiseren;
- c. Streven ernaar organisatieoverstijgend samen te werken waar dat de effectiviteit en/of efficiëntie vergroot;
- d. Werken aantoonbaar aan de kwaliteit⁵ van hun organisatie en processen en laten deze regelmatig extern toetsen.
- e. Monitoren en evalueren⁶ hun activiteiten en resultaten, waarbij zij zich mede baseren op de lokaal geformuleerde indicatoren voor proces en resultaat.
- f. Houden zich daar waar van toepassing aan de algemeen geldende normen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen⁷.

2. Creëren en delen van kennis

De leden van Partos willen:

- a. Een lerende organisatie zijn; (Een lerende organisatie is een organisatie die het leren op alle niveaus (individueel en collectief) stimuleert, planmatig aanpakt en zichzelf als gevolg daarvan steeds verder ontwikkelt);
- b. Het leren van opgedane ervaringen en het pro-actief delen van kennis, met elkaar en met en tussen partnerorganisaties en verschillende stakeholders, zowel binnen als buiten de sector.

3. Financiële standaarden

De leden van Partos houden zich minimaal aan de volgende financiële standaarden:

- a. Zij beschikken over een goedkeurende accountantsverklaring conform de relevante richtlijnen voor de jaarverslaggeving;
- b. Ten behoeve van de omvang en het beheer van reserves en het beleggingsbeleid wordt de VFI-richtlijn 'Reserves Goede Doelen' gevolgd;
- c. Beloning van directeuren en bestuurders vindt

plaats conform laatste versie van de 'Advies-regeling beloning directeuren van goede doelen voor besturen en raden van toezicht' van de VFI. Voor alle bestuurders, directeuren en medewerkers geldt daarnaast De DG-norm van het Ministerie van Buitenlandse Zaken als maximum;

- d. Zij geven jaarlijks openheid over de financiële situatie via het openbaar maken van de financiële jaarrekening.

4. Transparantie en verantwoording

De leden van Partos houden zich ten behoeve van transparantie⁸ en verantwoording aan de volgende principes:

- a. Zij geven actief en begrijpelijk geformuleerd inzicht in doelen, beleid, besluitvorming, besteding van middelen, activiteiten, voortgang, resultaten, evaluatie en bedrijfsvoering in Nederland en in het werkveld;
- b. Verantwoording is mede gericht op mensen die de doelgroep van de activiteiten vormen;
- c. Zij zijn bereid tot overleg en dialoog met relevante maatschappelijke en politieke groeperingen over het eigen functioneren;

5. Goed werkgeverschap

De leden van Partos:

- a. Hanteren duidelijke richtlijnen m.b.t. de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van alle medewerkers en vrijwilligers werkzaam in Nederland en daarbuiten. Het lid zal handelen op basis van een zorgvuldige risico-analyse ten aanzien van veiligheid, zowel voor eigen medewerkers en vrijwilligers als voor andere partijen waarvoor een verantwoordelijkheid bestaat;
- b. Streven naar gelijke kansen voor personeel. Zij:
  1. handelen op basis van het principe van non-discriminatie;
  2. streven naar diversiteit in de samenstelling van hun personeelsbestand en bij de invulling van leidinggevende posities.
- c. Dragen er zorg voor dat hun medewerkers en

vrijwilligers op de hoogte zijn van geldende plaatselijke wetgeving⁹ en culturele factoren die van invloed kunnen zijn op hun werk, en betrekken die kennis bij hun handelen.

wetgeving voor werkgevers na in de landen waar ze werken (o.a. op het vlak van sociale wetgeving, gezondheid, pensioen en belasting).

6. Goed bestuur

De leden van Partos:

- a. Voeren een actief beleid op het gebied van het voorkomen en bestrijden van fraude en corruptie, zowel binnen de eigen organisatie als in de wijze van handelen van de organisatie naar buiten toe;
- b. Hebben een scheiding aangebracht tussen het besturen van en toezicht houden op de organisatie conform de code Wijffels;
- c. Conform CBF: In het geval dat zich een verstrengeling van belangen voordoet ten aanzien van een bestuurslid of toezichthouder, dient het desbetreffende lid dit te melden aan het bestuur of het toezichthoudende orgaan waarin hij of zij zitting heeft. Het desbetreffende lid dient zich voorts van de beraadslaging en besluitvorming terzake te onthouden.

-
5. *De leden gebruiken bij voorkeur als leidraad Partos 9001. Een sectorspecifieke toepassing van ISO 9001 die rekening houdt met de bijzondere omstandigheden waaronder maatschappelijke organisaties opereren in Internationale Samenwerking. Sectorspecifieke ISO 9001.*
  6. *De frequentie en wijze van evaluatie passen bij voorkeur bij de aard en omvang van de activiteiten. Daar waar evaluaties ter verantwoording worden ingezet, zullen zij bij voorkeur door onafhankelijke professionals worden uitgevoerd.*
  7. *Het lid houdt zich bij voorkeur aan de OESO-richtlijnen voor zover die van toepassing zijn. www.oesorichtlijnen.nl*
  8. *Partos heeft, vanwege de betekenis ervan voor de effectiviteit en efficiëntie van internationale samenwerking, een sectorambitie geformuleerd voor de toepassing van de International Aid Transparency Initiative (IATI)-standaard voor het publiceren van informatie als open data. Partos agenda on IATI.*
  9. *De leden leven, indien mogelijk en gepast, alle relevante*

3. Communicatie en fondsenwerving

1. Onderlinge verstandhouding

De leden van Partos:

- a. Stellen zich collegiaal naar elkaar op;
- b. Zijn bij het benaderen van het publiek met het doel om fondsen te werven respectvol ten opzichte van elkaar;
- c. Zijn bereid tot overleg over gemeenschappelijke belangen;
- d. Spreken elkaar aan op het naleven van deze gedragscode;
- e. Zetten zich vanuit het belang van de effectiviteit van internationale samenwerking actief in voor het sectorbelang en het imago van de sector, zowel bij het individueel als collectief handelen.

2. Verantwoorde fondsenwervingsmethoden

De leden van Partos:

- a. Verstrekken volledige, juiste en toegankelijke informatie over het doel van werving;
- b. Tonen respect voor gever en begunstigde bij de werving;
- c. Verantwoorden kosten voor activiteiten waarvan fondsenwerving het hoofddoel is op een transparante manier als kosten fondsenwerving;
- d. En/of hun kantoren in partnerlanden die voor fondsenwerving een beroep doen op lokale fondsen geven prioriteit aan de fondsenwerving van hun lokale partners wanneer die ook een beroep op deze lokale fondsen doen;
- e. Maken hun beleid en daaruit voortvloeiende keuze voor beelden en berichten op basis van de onderstaande principes¹⁰:
  1. Respect voor de menselijke waardigheid van de betrokken personen;
  2. De gelijkwaardigheid van alle mensen;
  3. Acceptatie van de noodzaak om solidariteit

en rechtvaardigheid te bevorderen.

3. Externe publicaties

De feiten, meningen en/of beelden die het Partoslid weergeeft, berusten op eigen waarneming of op bronnen die bekend zijn bij het lid en betrouwbaar worden geacht. Hoor en wederhoor worden toegepast waar dit geboden is voor het verwerven van de feiten. Het lid past eveneens hoor en wederhoor toe om eenzijdigheid in de berichtgeving te voorkomen. In zwaarwegende gevallen, bijvoorbeeld die waar de veiligheid van betrokken personen of organisaties op het spel staat, kan hiervan worden afgeweken.

---

10. *Leden houden zich bij het implementeren van deze principes bij voorkeur aan de Code of Conduct on Messages and Images zoals opgesteld door Concord, het Europese Platform voor NGOs actief in internationale samenwerking.*